

9

פרק

עשייה והתנדבות

”מטרת החיים היא לא האושר. היא להיות מועיל,
להיות מכובד ורחום, לעשות שינוי כלשהו שיעיד כי
חיית, וחיית טוב“. ראלף וולדו אמרסון

אסון המכביה בשנת 1997 - פתח דרך להגברת ההתנדבות

רבים מן הסתם זוכרים את אסון המכביה בשנת 1997. גם אני זוכר ואף עדיין נמצא בקשר עם האנשים הללו עד עצם היום הזה. האצטדיון הגדול והפעיל ביותר לאירועים גדולים היה אצטדיון רמת גן הנמצא מזה שנים בין נחל הירקון, קניון רמת גן ודרך אבא הלל סילבר. משחקי כדורגל של נבחרות ישראל, משחקי גביע וליגה ועוד אכלסו בו עשרות אלפי צופים. אחד האירועים הבולטים שהתקיימו בו היו אירועי המכביות, אחת לארבע שנים. מאז פיתוח הדרכים ותחילת הקמת הקניון, דרך הגישה למשתתפי המכביות הייתה ממערב באמצעות גשר שחצה את נהר הירקון.

עדיין אינני מבין איזה סוג של גשר החליטו להקים בשנת 1997 ומדוע, אך זה קרה לצערנו הרב. היקף הנפגעים לא היה גדול בזמן התמוטטות הגשר, אולם המספר אינו חשוב. גם אם המספר היה קטן ממה שסברו, בפועל היו ארבעה הרוגים וזה חמור דיו, כולם ממשלחת אוסטרליה - גרג סמול בן 37, ייטי בנט בת 50, אליזבת סוויקי - בת 47 וורן זינס בת 56 - זיכרונם לברכה. בנוסף היו במקום נפגעים נוספים בדרגות פציעה שונות. ככל הנראה הגשר שהוקם לא היה ראוי לתפקידו מכל וכל, ואין ספק שבעקבות האירוע צריך היה להפיק לקחים ולשנות דפוסי פעילות.

אחרי סיום תפקידי כראש המועצה המקומית בגבעת שמואל, התפנית לפעילויות שונות ונקראתי לפעילות במכבי ישראל ובמכבי העולמי. שובצתי לוועד המנהל של מכבי ישראל

ובהמשך מוניתי להיות ראש אגף הביטחון והבטיחות לקראת המכביה בשנת 2001 ו- 2005. בהערכת מצב שקיימנו אחרי מכביית 1997 הגענו למסקנה שהאתר היחיד הרלוונטי לאירועי המכביה הבאה יוכל להיות אצטדיון הכדורגל ע"ש טדי קולק ז"ל ראש עיריית ירושלים.

צבי בר ראש עיריית רמת גן דאז התנגד להעברת משחקי המכביה, אך כוחו לא עמד לו. במאבק שהתעורר בעקבות אסון הגשר, היה ברור שרק גשר ממשי, יציב ובטוח יוכל לתת מענה לקראת שנת 2005. ואכן, גשר שכזה המיועד להולכי רגל נבנה בהמשך. על אף הקושי הרב, התקיימו כסדרם משחקי המכביה בשנת 2001.

לקראת שנת 2005 הושלם גשר הולכי הרגל אשר אמור היה ויכול היה לתת המענה הנדרש. ביום שישי האחרון שלפני פתיחת האירוע, הוחלט שחונכים את המצבה לזכרם של הנספים באסון ומציינים את הקמת הגשר. בהיותי אז יו"ר ועדת הבטיחות והביטחון של משחקי המכביה ביקשתי מחברי המשלחת האוסטרלית לשלב ידיום, וכך בשורות צפופות לרוחב הגשר חצינו ביחד עם כל המשלחת האוסטרלית הגדולה את הגשר, ירדנו לצד השני ועמדנו מול המצבה לזכרם של החללים; חשתי סיפוק רב מכך שהייתי מעורב בתהליך הזה שכולו נעשה בהתנדבות. המשחקים התקיימו לפי התוכנית אך הותירו רגשות קשים על אבדן החברים היהודים שלא הייתה הצדקה למותם. לאחר סיום תפקידי כראש המועצה, נותרתי עוד זמן מה בתפקיד יו"ר ועדת הביטחון בשלטון המקומי, ואף נבחרתי לתפקיד יו"ר ארגון בינלאומי העוסק באסונות המוניים ששמו LACDE, פורום

הרשויות המקומיות העוסק באסונות המוניים. באותם ימים בשנת 1998 תהיתי לאן יהיו מועדות פניי. ארגון גמלאי צה"ל, "צוות", פרסם מכרז לתפקיד מנהל כללי והחלטתי להגיש את מועמדותי. תפקיד זה היה בשכר ומן הסתם מעבר לתשלומי הגמלה להם זכיתי. הכנסה נוספת הייתה במקום. נבחרתי לתפקיד בין עשרות מועמדים והמשכתי פעילותי באגודת מכבי בהתנדבות.

יו"ר איגוד הכדורסל ופעילות ב"צוות"

במסגרת פעילותי באגודת "מכבי" שובצתי להשתתף בהנהלת איגוד הכדורסל. בימי נערותי ועד אחרי שרות החובה שיחקתי דווקא כדורגל במקום הולדתי בבנימינה. שם הכרתי בחורים שלימים שבנו להיפגש אתם גם בצה"ל ובמקומות נוספים. ביניהם כבר ציינתי כאמור, את האלוף דורון רובין ז"ל שהלך לעולמו בראשית 2018 ובעבר שיחק בהפועל עכו, את האלוף אורי שגיב בן כפר ביאליק ששיחק שם אז ושב לעשות חקלאות לאחר שחרורו מצה"ל, ואף את אליהו (אליקו) בכר שגדל בעתלית והיה שם לשחקן מצטיין; כיום הוא מוכר כאביו של ברק בכר מאמנה עטור ההישגים של אלופת המדינה הפועל באר שבע.

בשנת 2004 בחרו בי להיות יו"ר איגוד הכדורסל. מספר ימים לאחר מכן התמנה האלוף רן גורן לתפקיד יו"ר "צוות". הודעתי לרן גורן שאני מסיים את תפקידי ב"צוות" מתוך חשיבה שאי אפשר לעשות את שני התפקידים בעת ובעונה אחת. לאיגוד הכדורסל הגעתי עם המכונית הפרטית שלי וכמו כן עם המכשיר הסלולרי ומחשבי האישי מהבית. העברתי את גרעין פעילותי לחדר היו"ר של איגוד הכדורסל, משם פעלתי מבוקר עד ערב ואחר כך הלכתי

למשחקים - של ילדים, נוער ובוגרים [נשים וגברים כאחד]. גם לדברים אחרים שגויסתי באותה תקופה הגעתי עם הציוד שלי. עניין של הרגל ותפיסת עולם. אני סומך אך ורק על עצמי.

כשסיימתי כעבור 4 שנים את הקדנציה, רצו לקיים את הבחירות באוגוסט- במקום בפברואר. סברתי שאי אפשר שיו"ר חדש יכנס לתפקידו כשהנבחרות החדשות מתכנסות למעגל האימונים. הצעתי שהבחירות יוקדמו לאפריל. בינתיים נבחרתי לוועד המנהל של פיב"א אירופה ושם נשארתי לקדנציה מלאה של ארבע שנים, עד מאי 2010.

"צוות" הוא גוף בו אני מתנדב מאז שחרורי מהצבא ב-92. ארגון זה הוקם בשלהי שנות ה-50 עם שחרור עשרות חיילי שירות הקבע בצה"ל ופרישתם לגמלאות- אז יזמו מספר חברים את הקמתו במטרה לטפל בענייניהם המשותפים של גמלאי צה"ל והמעבר מהשירות הצבאי לחיים האזרחיים. מאז הקמתו הוא גדל והתעצם ויש בו היום כ-40,000 חברים ועוד כ-3500 אלמנות. חברי הארגון הם קצינים ונגדים שפרשו משירות קבע, חלקם משרתים עדיין במילואים ומתגוררים ברחבי הארץ.

לתקופה קצרה עסקתי באיתור מקומות עבודה לחברים ומאוחר יותר נבחרתי כאמור לעיל, במרכז למנכ"ל צוות והחזקתי בתפקיד בין השנים 2004-1999. עם פרישתי מתפקיד מנכ"ל הארגון נשארתי פעיל מתנדב במשך שמונה שנים נוספות. לבחירות בארגון צוות התייצבתי בבחירות 2012 ושוב בשנת 2016 וכן נבחרתי לוועד המנהל של הארגון, כאשר כיום אני יו"ר הוועדה לקשרי חוץ, אירועים וטקסים. לקראת הבחירות הקרובות ב-2020 אני מתכוון

להתלבט אם להמשיך בפעילותי בארגון "צוות".

פיתוח קשרים בארץ ובחו"ל

עם כניסתי לתפקיד הצבתי לי כיעד פיתוח וקידום מערכת הקשרים של "צוות" עם ארגוני לוחמים בארץ ובחו"ל. התחלנו בארגון ההגנה, לח"י, אצ"ל, אימצנו את ותיקי מתנדבי היישוב היהודי בצבא הבריטי וחיילותיו, התחברנו לגמלאי המוסד והשב"כ; היינו בקשר עם גמלאי המשטרה ושירות בתי הסוהר. כמו כן, הסכמנו על שיתוף פעולה עם אנשי המוזיאון ללוחם היהודי במלחמת העולם השנייה. היום "צוות" בקשר עם ותיקי הבריגדה, אותו גוף שעזר וייצמן עשה את קורס הטיס שלו בצבא הבריטי, כשהיה מתנדב. אני רוצה לציין את שמו של אלכס זילוני שלמד באנגליה כשפרצה המלחמה והיה טייס בצבא הבריטי. זילוני קיבל מהם יום לפני עזיבת הארץ את המפתח של שער הכניסה, למה שקראו אז שדה עקיר (קריית עקרון) ושדה שהפך אחר כך לתל נוף, והיה מפקד ראשון של תל נוף ורמ"ט חיל אוויר. כיום הוא חבר בצוות, בן 103 ומשתתף בישיבות. את זה חיברנו ללוחמי הגטאות ולוטרנים של הצבא האדום, ויהודים שהיו פעילים בארץ אחרי מלחמת העולם השנייה. לאחרונה נפטר אחד מהם, רומן יגל, שלאחר שהיה מנהיג פרטיזנים הספיק להיות קצין בכיר בדרגת תת ניצב במג"ב.

יחד עם כל החבורה הזו אנחנו יושבים ומתנהלים. יו"ר ארגון ותיקי ההגנה שהיה גם מפקד הנח"ל בצה"ל - אל"מ צביקה לבנון, נפטר לפני כחמש שנים; החליף אותו עו"ד אלי צוק שנפטר באפריל 2016. ארגון ההגנה פנו אלינו בבקשה להדק את שיתוף

הפעולה ואף הציעו שנעמיד איש משלנו לתפקיד יו"ר ארגון ותיקי ההגנה. האיש שנבחר הוא ד"ר ברוך לוי שעמד בראש ארגון צוות בתשע השנים האחרונות. כתבנו יחד איתם אמנה לשילובם של ותיקי ההגנה עם גמלאי "צוות".

בכל שנה מצטרפים 700 גמלאים מתוכם 200 הולכים לעולמם וממשיכים עוד כ - 500 חברים חדשים, ועל ידי כך ארגון "צוות" הולך וגדל. היום אנחנו מונים כ - 40 אלף חברות וחברים ויש לנו את הכוח והיכולת האנושית להמשיך ולקיים את הארגון. המטרה שלנו משולבת - להמשיך ולקיים את המורשת וההנצחה של ארגוני הלוחמים, ובנוסף להיות בקשר עם ארגונים יהודים של ותיקי הלוחמים בארצות הברית, בריטניה, צרפת ובמדינות אחרות. הציבור אולי יופתע, אבל כיום יש ארגון של וטרנים יהודים המשרתים בצבא גרמניה ואשר מקיימים אתנו קשרים ומגיעים לביקורים.

מי שעומד בראש צוות הוא תת אלוף מיל' מוטי בר דגן, בעבר קצין קשר ואלקטרוניקה ראשי.

כל הנ"ל הוא תוצר של שילוב אחד ארוך של אותה שרשרת של אותם אנשים שהחלו להיות מתנדבים במחתרות ובארגונים והיום בתור גמלאים של צבא הגנה לישראל, הם רואים את חובתם להמשיך ולקיים את המורשת למען הדורות הבאים.

ההתנדבות

מאז גויסתי לראשונה לאחר השחרור מצה"ל לפעילות התנדבותית, ראיתי ועודני רואה בכך ערך עליון. כשאני עורך

לעצמי מאזן מצטבר של ארגונים ופעילויות, הדבר נראה אולי אף עמוס מדי, אך זוהי המציאות. אני מרשה לעצמי לפרט מעט יותר בפעילויות בהן לקחתי חלק ובהן אני מעורב עוד היום:

עמותת נביה מרעי ז"ל - לאורו נלך

סיפרתי מקודם על מקומו של נביה בחיי וכיצד מצא את מותו. כאמור, במשך עשרים שנה בה אני עומד בראש העמותה לזכרו של נביה מרעי. קיימנו טקסי זיכרון, מפגש משפחה וחברים וטקס זיכרון - בו העמדנו מלגות לימודים לחיילים משוחררים דרוזים הלומדים במכללת ספיר שבאזור שער הנגב. לכך הוספנו הענקת פרס על התנדבות ברת סכנות קיום למי שהתנדבו למעשה יוצא דופן. את הפרס האחרון קבל בחור ערבי מאחד מכפרי המשולש שהגן בגופו על נהג יהודי שנכנס בשוגג לכפר ביום של מתיחות. ראש העדה הדרוזית השייח מוואפק טאריף לוקח גם הוא חלק במהלכי ההנצחה. מטווח הירי משמש לאימונים של חיילים, שוטרים ואחרים. אפשר לספר עוד ועוד על האיש ופעולות ההנצחה והקמת חדר ההנצחה המשפחתי בכפר חורפיש. אלמנתו של נביה ז"ל צורפה לארגון "צוות", על פי העיקרון שנקבע שמפקדים שנפלו לאחר הגיעם לגיל 40, הוא גיל היציאה לפרישה מצה"ל, אלמנותיהם תצורפנה לארגון הגמלאים. גם עתה עם סיום תפקידו של ראש המועצה שער הנגב, אנו מתכוונים להמשיך בפעילות בשיתוף פעולה עם ראש המועצה הנבחר החדש.

עמותת מילב"ת

עמותה נוספת שאני פעיל בה, היא עמותת מילב"ת שהוקמה באגף השיקום בתל השומר במעורבותה של עליזה בגין ז"ל, בזמן שמנחם בגין זכה בפעם השנייה בבחירות. מדובר בעמותה שמטרתה פיתוח אביזרי נוחות לנכים. בין היתר היא מחזיקה זכתה במכרז להפעיל את אתר "עזרים".

במבצע "צוק איתן" למשל, הם פיתחו ערכה יחידינית לאדם שצריך לעשות את צרכיו. מדובר במבנה כגון אוהל שיכול לנוע איתך. אני מעורב בגיוס כספים לצרכיה של העמותה. בעמותה ישנם פעילים יוצאי צבא בתחומים טכנולוגים שפיתחו למשל, מגרש כדורסל שעומד על שולחן המשמש לא לצרכי שעשוע אלא לסוג של פיזיותרפיה עבור מי שזקוק לכך. הפיתוחים הטכנולוגים בסיוע העמותה שיפרו את כושר התפעול לאנשים עם מוגבלויות בכל תחומי החיים.

כמו כן, מאז 2008 אני חבר הדירקטוריון של "המועצה לישראל יפה" ויו"ר תחרות קריה יפה בישראל יפה.לאחרונה סיימתי 16 שנות חברות בחבר הנאמנים של מכללת תל חי, מהן 12 שנים גם כחבר בוועדת הביקורת.

בשל היותי מח"ט של חטיבה 60\204\27 ושוב כיום 27, אני חבר במוסדות עמותת השריון ובמועצה הציבורית של מוזיאון הלוחם היהודי ההולך ומוקם בלטרון. וכאן אין זה מסתיים. אני חבר בוועד המנהל של עמותת הנח"ל, חבר בעמותת חטיבת גולני, חבר בוועד המנהל של ארגון ותיקי ההגנה, חבר בפורום החשיבה של תנועת

של"מ, שרות למען המבוגר, חבר בפורום "מפקדים" שהוקם ע"י מפקד גייסות השריון בעבר, אלוף מיל' אמנון רשף וכיום בהליכי פירוק של עמותת ידידי לוחמי האש.

עמותת לוחמי האש

במקום שמבקשים אותי אני נמצא. כך הגעתי לכהן כיו"ר עמותת ידידי לוחמי האש - מכבי האש. מכבי האש הגיעו למסקנה שתפקידם אינו מסתכם רק בכיבוי אש אלא שמדובר במלחמה ממושכת. במשך שנים רבות פעילותם הייתה לקויה, עד ששבתאי שביט ראש המוסד לשעבר, החל לגייס עבורם כספים מקרן הקיימת לישראל בארה"ב וגורמים אחרים, והעמותה החלה לעסוק ברכישת אמצעים יעודיים לטובת לוחמי האש. בשטח עדיין ניתן לראות מכוניות כיבוי אש ישנות לצד חדישות ועם הרבה יותר אמצעים. יש כבאיות שהן כמו טנדרים, רכב ייעודי עם 600 ליטר מים, היתרון שלהן שהן משמשות גם כאמצעי תקשורת, להגיע ליעד ולדבר עם מספר אנשים. על אף שביקשו ממני למלא את תפקיד יו"ר עמותת ידידי לוחמי האש ונעניתי בשמחה, כיום אנחנו הוצים לפרק את העמותה, זאת לאחר השריפה הגדולה בכרמל והחלטת הממשלה על הקצבת סכום שנתי ראוי.

ממשלת ישראל הבינה שאי אפשר כך להמשיך כאילו שום דבר לא קרה והוסיפה עבור הצטיידות 600 מיליון שקל לשנה. הם גייסו לכך את שחר איילון לשעבר אלוף ישראל בריצה וניצב במשטרה וניצב הכבאות הארצית. וכמו כן, התחנות החדשות שנבנות יהיו הרבה יותר יעודיות ובתקווה וימנעו את האסון הבא.

הנצחת הלוחמים

מאז שנת 2002 אני לוקח חלק בחבר הנאמנים של מכללת "תל חי". גויסתי על ידי חבר קיבוץ עמיר שהתקשר אלי ואמר לי: "אתה בן למשפחה רוויזיוניסטית ולא ייתכן שכאן בתל חי מתחת לפסל הארי השואג - לא יהיה אף חבר ממקור זה". כך גויסתי להיות בחבר הנאמנים וכעת אני משלים 12 שנה של חברות בוועדת הביקורת של המכללה.

ראש המועצה של גני תקווה, אבישי לוי, שבנו נפצע קשה מאוד במלחמת לבנון השנייה, פנה אליי בוקר אחד. בנו, היה הפצוע הקשה ביותר במלחמה, ולא יכול היה לזוז. אבישי קרא לי וביקש ממני עזרה. הוא אמר שבנה מרכז ספורט בשם לידר וביקש שאעזור לו עם קבוצת כדורסל הנשים במקום. הקמנו קבוצה ובמשך השנים סייעתי ובין היתר בניתי להם אתר אינטרנט שאני גם מממן. והייתי מעורב בכך במשך שנים.

בנוסף, בשבע השנים האחרונות אני מתנדב יום בשבוע במרכז יום לקשיש בגבעתיים, ויצא לי להכיר לא מעט אנשים בראשם אפי שטנצלר שהיה ראש העיר. אני שר בכמה חבורות זמר, חבר בוועד המנהל של עמותת הנח"ל, מגיע לשיבות ואירועים ופעיל בעמותת ותיקי גולני. בכל המקומות האלה יש גם מימד של תרומה כספית.

יום אחד הגיעה לעמותת הנח"ל ידיעה שישנו חייל בודד בנח"ל שמצבו הכספי קשה; לא חיכיתי יום אחד ושלחתי צ'ק. גם ביום הזיכרון לחללי הנח"ל אני תמיד מגיע עם צ'ק לאירוע. יש דברים רבים לבצע באתר ההנצחה בפרדס חנה, פעילות רבה וצורך רב

בתרומה. אני רוצה להאמין שמי שמכריז על נכונותו לסייע ולתרום , מצליח לגייס אנשים נוספים ובכך אני מתגאה בעצמי. הסיפוק הוא בעצם הנכונות לעשייה.

